

Nr 707

Av herr Nilsson, Ferdinand, och herr Andersson, Axel Emanuel, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 117, angående inrättande av kreditinstitut för lantbruksnäringarna, m. m.

(Lika lydande med motion nr 864 i Andra kammaren)

I proposition nr 117 föreslås inrättande av tvenne kreditinstitut, benämnda Lantbruksnäringarnas Primärkredit AB och Lantbruksnäringarnas Sekundärkredit AB. De är avsedda att såsom serviceorgan tillgodose lantbruksnäringarnas intressen genom krediter till företag, vilkas verksamhet avser förädling eller distribution av produkter från jordbruket eller skogsbruket eller binärningar till dessa eller till företag som distribuerar förnödenheter till samma näringsgrenar.

Departementschefen konstaterar att flera remissinstanser ifrågasatt att i stället för de föreslagna kreditinrättningarna skulle det var ändamålsenligare att utvidga de för kort tid sedan startade AB Industrikredit och AB Företagskredit så att dessa skulle kunna helt fylla även uppgifterna för jordbrukets del.

Statsrådet anger emellertid att särskilda kreditinstitut är motiverade därför att de olika företagen skall ha sin verksamhet huvudsakligen på olika artade områden. Han tillfogar emellertid att någon absolut gränsdragning icke är avsedd. En väsentlig faktor som talar för de nya instituten är att därigenom skall etableras en viss konkurrens om kunder och pengar. Detta bör, understryker han, verka nedpressande på företagens »marginaler» och vara till gagn för låntagarna och de intressen de företräder.

Utifrån sådana utgångspunkter frågar man sig om den uppdelning av delägarskapen i de nya företagen som skett verkligen är logisk och ändamålsenlig. Vid sidan av ett femtioprocentigt statligt engagemang som förslaget avser och som är av grundläggande betydelse föreslås nämligen att såväl »handeln samarbetsorgan i jordbruksfrågor» som Kooperativa förbundet skall satsa vardera en femtedel av det icke statliga grundkapitalet, medan jordbrukets föreningsrörelse — den naturliga företrädaren för jordbruksproduktionen — endast skall bli företrädd med trettio procent av kapitalinsatsen. Inflytandet blir givetvis därefter.

Samarbetet mellan jordbrukets producenter å ena sidan samt företrädare för handeln och för Kooperativa förbundet å den andra är givetvis värde-

fullt. Det är också rimligt att de inbördes stöder varandra i den mån det kan vara lämpligt och befordrande för en rationell distribution m. m. Man frågar sig dock om den hälsosamma konkurrens beträffande krediter åt företag i så att säga gränzonen som departementschefen ivrar för icke bättre främjas av att jordbrukets producentorganisationer helt svarar för den icke statliga insatsen och därigenom får ett något fastare grepp i fråga om kreditinstitutens verksamhet. Detta är lika rimligt, för att inte säga självklart, som att jordbrukarnas organisationer inte kan göra anspråk på inflytande i de båda som konkurrenter avsedda företagen AB Industri-kredit och AB Företagskredit. Företag som kan betjänas antingen av dessa senare företag eller av de särskilda kreditinstitut för lantbruks-näringarna, som här föreslås, finnes och kommer att finnas. Detta bör inte utgöra något skäl att rubba bilden av de nya företagen som organ för jordbruksnäringarnas produktionsintressen och deras kreditbehov. Distribu-tionsföretag utanför kretsen av dessa näringar kan som berörts ha betydelsefulla uppgifter för att betjäna lantbruksnäringarna och kan därför böra stödjas. De avgörande avvägningarna och besluten bör emellertid göras beroende av samarbetet mellan de statliga representanterna och repre-sentanter för de berörda producentintressena.

Därför förslås,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 117 måtte uttala, att den icke statliga insatsen i Lantbruks-näringarnas Primärkredit AB och Lantbruksnäringarnas Sekundärkredit AB genom tecknande av s. k. B-aktier m. m. bör helt förbehållas jordbrukets föreningsrörelse men icke företrädare för enskilda handelsintressen eller Kooperativa förbundet.

Stockholm den 3 april 1964

Ferdinand Nilsson

Axel E. Andersson

i Kungsängen